

Warszawa, dnia 19 sierpnia 2020 r.

SZEF GABINETU POLITYCZNEGO

Michał Gzowski

DOP.WOŚ.055.141.2020

Śląska Izba Rolnicza

wpłynęło

Nr

24.08.2020

477 zał.

Pan
Roman Włodarz
Prezes Zarządu
Śląskiej Izby Rolniczej

Zasadnik

27.08.2020

H

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo znak: ŚIR/K/080/05/2020, z dnia 4 czerwca 2020 r., skierowane do Ministra Środowiska w sprawie szkód wyrządzanych w uprawach rolniczych przez dzikie ptactwo, w szczególności przez krukowate, gołębie grzywacze, żurawie i dzikie gęsi, poniżej przekazuję następujące informacje.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183) następujące gatunki: żuraw (*Grus grus*), gęś krótkodzioba (*Anser brachyrhynchus*), gęś mała (*Anser erythropus*) są objęte ścisłą ochroną gatunkową, zaś kruk (*Corvus corax*) objęty jest częściową ochroną gatunkową. Natomiast zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55 ze zm.) Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez 5 gatunków: żubry, wilki, rysie, niedźwiedzie i bobry, przy czym odpowiedzialność ta nie obejmuje utraconych korzyści, a ogranicza się jedynie do szkody rzeczywistej, którą należy wykazać.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 67, z późn. zm.) dzierżawcy i zarządcy obwodów łowieckich odpowiadają jedynie za szkody w uprawach i płodach rolnych wyrządzone przez ściśle określony katalog zwierząt łownych tj. dziki, łosie (obecnie gatunek objęty całoroczną ochroną), jelenie, daniiele i sarny. Zatem łowne gatunki zwierząt, wymienione w Pana piśmie: gęś gęgawa (*Anser anser*), gęś zbożowa (*Anser fabalis*) i gęś białoczelna (*Anser albifrons*) oraz gołąb grzywacz (*Columba palumbus*), nie zostały zaliczone do katalogu gatunków, za które przewidziano możliwość szacowania szkód i wypłaty odszkodowań.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż szkody spowodowane przez gatunki wymienione w art. 126 ustawy o ochronie przyrody oraz w art. 46 ustawy - Prawo łowieckie są stosunkowo trwałe, a ich skutki i zakres można ocenić nawet po upływie kilku, kilkunastu dni. W przypadku szkód wyrządzonych przez ptaki na polach uprawnych nawet zmiana warunków atmosferycznych (w szczególności wystąpienie opadów) może istotnie utrudnić, a nawet uniemożliwić jakąkolwiek

ul. Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa;
e-mail: sekretariat.gpm@srodowisko.gov.pl

wiepodległa

ocenę. W wielu wypadkach problematyczne byłoby również ustalenie gatunku odpowiedzialnego za spowodowanie szkód - głównie z uwagi na często znaczną rotację stad, a także obecność gatunków nieżerujących na zasiewach. Wymienione powyżej kwestie powodują, że oszacowanie szkody i udowodnienie, iż została ona wyrządzona przez konkretny gatunek, za którego wyrządzone szkody mogłoby ewentualnie przysługiwać odszkodowanie, byłoby niezwykle trudne, a w niektórych przypadkach niemożliwe.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że na podstawie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2015 r. sygn. akt K 20/14, obowiązująca regulacja w zakresie zasad odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody powodowane przez niektóre gatunki zwierząt (żubry, wilki, niedźwiedzie, rysie i bobry) jest zgodna z art. 32 ust. 1 i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Ponadto, Trybunał Konstytucyjny opowiedział się przeciwko całkowitej automatyzacji refundacji szkód, zwracając uwagę, że działania odszkodowawcze Skarbu Państwa winny być powiązane z oceną działań prewencyjnych podejmowanych przez właścicieli i posiadaczy mienia, w którym zaistniała szkoda, zaś instytucje państwa nie mogą być pociągane do odpowiedzialności za szkody, nawet jeśli istnieje wola do rekompensowania właściwych szkód.

Jednocześnie pragnę poinformować, iż w celu ochrony upraw przed szkodami powodowanymi przez gatunki ptaków chronionych istnieje możliwość wystąpienia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska z wnioskiem o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu płoszenia gatunków chronionych. Natomiast w celu ochrony upraw przed szkodami powodowanymi przez łowne gatunki ptaków istnieje możliwość wystąpienia do marszałka województwa z wnioskiem o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazu płoszenia gatunków łownych. Jednocześnie w opinii Ministerstwa Środowiska procedura uzyskania ww. zezwoleń nie wymaga dodatkowego upraszczania. W ostatnich latach resortowi środowiska nie sygnalizowano problemów dotyczących trudności w realizacji procedury uzyskiwania zezwolenia na płoszenie zarówno zwierząt łownych, jak i chronionych.

Dodatkowo w przypadku ptaków łownych, w okresie obowiązujących terminów polowań na nie, można zapobiegać powstawaniu szkód przez nawiązanie kontaktu z właściwymi terytorialnymi kołami łowieckimi, które wydając indywidualne upoważnienia do odstrzału lub organizując polowania zbiorowe, zapewnią skuteczne ich płoszenie. Należy dodać, że do wzajemnej współpracy między dzierżawcą lub zarządcą obwodu łowieckiego a władającym gruntem, zobowiązuje obie strony przepis zawarty w art. 47 ust. 1 ustawy – Prawo łowieckie.

Ponadto, należy zauważyć, że obecnie pewną formą wsparcia dla osób ponoszących szkody w gospodarstwach rolnych w związku z bytowaniem zwierząt gatunków chronionych i łownych jest zwolnienie z obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do tych gatunków. Zgodnie bowiem z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1000, z późn. zm.), opłacie skarbowej nie podlega zezwolenie wydawane osobom fizycznym na działania związane z płoszeniem i miejscowym ograniczaniem populacji gatunków zwierząt wyrządzających szkody w gospodarstwie rolnym, leśnym lub rybackim nieobjętych odszkodowaniem Skarbu Państwa (załącznik 1, część III, pkt 44, zwolnienie nr 13).

Jednocześnie pragnę podkreślić, iż zagadnienia związane z negatywnym oddziaływaniem chronionych i łownych gatunków ptaków na gospodarkę rolną stanowią ważną i istotną kwestię, która będzie przedmiotem dalszych analiz i ocen.

Z uwagi na to,

Podpisz się